

فراوانی گال و عوامل دموگرافیک موثر بر آن در شهرستان کازرون

معصومه امین^۱، محمدرضا فکورزیبا^۱، محمداسماعیل نجفی^۲، سید حمیدرضا طباطبایی^۳

۱. کارشناس ارشد حشره‌شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، دانشکده بهداشت و تغذیه

۲. دانشیار حشره‌شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین، مرکز تحقیقات علوم بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، دانشکده بهداشت و تغذیه

۳. کارشناس بهداشت محیط، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، مرکز بهداشت شهیدی و الفجر

۴. کارشناس ارشد اپیدمیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، دانشکده بهداشت و تغذیه

تاریخ دریافت مقاله:

تاریخ پذیرش مقاله:

چکیده

زمینه و هدف: گال از شایعترین علل درماتوزهای خارش دهنده در دنیا می‌باشد. این بیماری توسط سارکوپتس اسکابئی نوع انسانی ایجاد می‌شود. هدف از این مطالعه تعیین میزان فراوانی گال و عوامل دموگرافیک موثر بر آن از قبیل سن، جنس، محل سکونت، تحصیلات و شغل در مراجعین مراکز بهداشتی درمانی شهرستان طی سال‌های ۸۵-۷۷ بود.

مواد و روش کار: این مطالعه به صورت توصیفی مقطعی انجام شده است. اطلاعات لازم شامل موارد مثبت بیماری و عوامل دموگرافیک موثر مانند سن، جنس، شغل، تحصیلات و محل سکونت با استفاده از مندرجات ثبت شده در مراکز بهداشتی درمانی شهرستان بود.

یافته‌ها: از مجموع ۲۰۳ نفر افراد مشکوک، ۵۱ نفر مثبت بودند. بیشترین موارد مثبت در مردان گروه سنی ۲۵-۱۶ سال، سربازان، افراد با تحصیلات پایین (راهنمایی) و در شهرها مشاهده گردید.

نتیجه‌گیری: این تحقیق نشانه ارتباط شیوع گال در سربازان حاضر در منطقه با توجه به تراکم جمعیت در پادگان‌ها می‌باشد. هم‌چنین مشخص شد که بیماری با سطح سواد، جنسیت و شغل ارتباط معنی‌داری دارد.

کلیدواژه‌ها: گال، سارکوپتس اسکابئی، ایران

مقدمه

است. به‌علاوه هم‌زمان با درمان، اقدامات پیشگیرانه جهت جلوگیری از آلودگی مجدد به‌خصوص در مورد بیماران بستری در منزل نیز ضروری می‌باشد. طریقه انتقال انگل به‌وسیله تماس مستقیم پوست با پوست و به نسبت کمتری از طریق لباس و رختخواب و ملحفه‌های آلوده شده و تماس جنسی می‌باشد.^{۱۱}

روش کار

این مطالعه به روش نوع توصیفی مقطعی انجام شده است. تمام افرادی که در طی سال‌های ۸۵-۷۷ با علائمی از قبیل جوش‌هایی در سطح بدن، وجود نقب در نواحی معمول، ضایعات ندولار در نواحی از قبیل سرین و کشاله ران و خارش شبانه به مراکز بهداشتی مراجعه کرده بودند، در این مطالعه جای گرفتند.

تعیین نمونه پیش از شروع تحقیق مدنظر نبوده و اطلاعات بیماران شامل شغل، تحصیلات، محل سکونت، سن و جنس براساس مندرجات ثبت شده در این مراکز به‌دست آمده است. لازم به ذکر است که نمونه‌گیری از افراد مشکوک و تشخیص نمونه توسط کارشناس آزمایشگاه انجام شده است.

یافته‌ها

از مجموع ۲۰۳ مورد مشکوک، ۵۱ نفر مثبت بودند. فراوانی بیماری در نواحی شهری بیشتر از نواحی روستایی بوده است. از نظر شغلی، مبتلایان به بیماری متعلق به تمامی مشاغل بوده ولیکن بیشترین موارد در سربازان مشاهده شد (جدول ۱).

گال یا جرب شایع‌ترین بیماری پوستی در جهان است و سالانه بیش از ۳۰۰ میلیون نفر در دنیا به آن مبتلا شده و در تمام طبقات اجتماع دیده می‌شود. بیماری در دنیا به‌خصوص در نواحی گرم و مرطوب شایع است. عدم رعایت بهداشت فردی، فقر اقتصادی و زندگی در محل‌های پرجمعیت مانند سربازخانه‌ها، شبانه‌روزی‌ها، خوابگاه‌ها، مدارس و مهدکودک‌ها در انتشار بیماری نقش اساسی دارند.^{۱-۳} عامل بیماری، هیره‌ای متعلق به خانواده سارکوپتیده و گونه سارکوپتس اسکابئی می‌باشد. محل زندگی انگل، داخل پوست بدن انسان است. هیره اسکابئی نقاطی از بدن که دارای پوست ظریف، چین‌خورده و مرطوب است مانند پشت و کف دست‌ها، فضای بین انگشتان، مچ، آرنج، زیربغل و کشاله ران و نوک سینه را آلوده می‌کند.^{۴،۵} علائم بیماری شامل ضایعات پوستی قرمز رنگ و برجسته، بشورات جلدی و تونل‌های زیرپوستی است. مهمترین علامت خارش شبانه است و این خارش در بستر و موقع حمام کردن به‌علت تحریک انگل شدیدتر شده و سبب ایجاد زخم و گاهی تورم غدد لنفاوی، تب و عفونت‌های ثانویه باکتریایی می‌شود.^{۶،۷}

ضایعات اسکابیسی حاصل از تونل زدن انگل ماده در زیر پوست و آزادشدن ترکیبات توکسیک و آنتی‌ژنیک توسط هیره در این کانال‌ها می‌باشد. به‌نظر می‌رسد که مایت‌ها می‌توانند واکنش‌های ایمنی و التهابی بدن میزبان را تحت تاثیر قرار داده و به تاخیر بیندازند.^{۸-۱۰} از آن‌جا که تاخیر در تشخیص بیماری ممکن است موجب گسترش بیماری و سرایت آن به اطرافیان گردد، تشخیص زودهنگام فوری بیماری و درمان آن ضروری

هم چنین بین بیماری و سطح سواد، جنسیت و شغل ارتباط وجود داشت. شرایط آب و هوایی گرم و مرطوب در منطقه کازرون وضعیت را برای ابتلا به بیماری گال مستعد می نماید. در مورد میزان شیوع گال در ایران مطالعاتی انجام شده است. به نظر می رسد شیوع گال در استان گیلان در مقایسه با دیگر استانها بالاتر باشد که احتمالاً ناشی از تراکم نسبی بیشتر جمعیت و آب و هوای مرطوب آن منطقه است.

جهت کنترل بیماری لازم است توجه بیشتری نسبت به وضعیت بهداشت افراد ساکن در پادگانها شود. معاینات اولیه در بدو ورود سربازان به پادگان و نیز معاینه مجدد افراد دو هفته بعد از ورود می تواند در پیشگیری از بیماری موثر باشد. آموزش های لازم بایستی به فرد مبتلا و اطرافیان بیمار ارائه شود. چنانچه مقدور باشد پتوها به مدت ۲-۱ ساعت در معرض آفتاب قرار گیرند. در این مطالعه فراوانی بیماری در کودکان ۶-۱۰ ساله نیز بالا بوده است. جهت مقابله با این موضوع بایستی به خانواده ها در جهت افزایش سطح آگاهی و رعایت بهداشت فردی آموزش داده شود. با توجه به این که مطالعه تنها در شهرستان کازرون به صورت گذشته نگر و مبتنی بر اطلاعات دموگرافیک ثبت شده صورت گرفته محدودیت هایی در این تحقیق وجود دارد. از جمله ثبت اطلاعات ناقص در مورد بعضی افراد که ناگزیر از مطالعه حذف شدند. در صورت آموزش به پرسنل مراکز بهداشتی و تهیه فرم های کاملتر می توان آمار دقیق تری به دست آورد. در صورتی که مشابه این مطالعه به صورت فعال توسط محققین در سایر شهرستانها و یافتن بیماران در مراکز از قبیل مدارس و مهدکودکها انجام شود می توان اطلاعات جامعی پیرامون وضعیت بیماری در سطح کشور به دست آورد.

سپاسگزاری

این مطالعه با حمایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز براساس قرارداد طرح تحقیقاتی به شماره ثبت ۳۸۵۴-۸۶ انجام گرفته است.

References

- Karimi-Zarchi AA, Merabi-Tavana A, Vatani H, et al. [Investigation of prevalence rate and related factors of scabies in training barracks of land force of Islamic revolutionary guard corps in 1999-2000] Persian. J Military Med 2003; 5(3): 193-189.
- Heidarpour A. [Prevalence of scabies in southern fronts in imposed Iran-Iraq war (1985-87)] Persian. Kowsar Med J 1999; 3(4): 258-253.
- Shamsaddini S, Nasiri-Kashani M, Sharifi I, et al. [Prevalence of infectious skin diseases in the central prison of Kerman] Persian. Iran J Dermatol 2000; 4(13): 25-19.
- Rashti SM, Zaim M. [A guide to medical entomology] Persian. Tehran: Tehran University Press; 1998: 359-367.
- Arjomandzadeh S, Tahmasebi R, Jokar MH, et al. [Prevalence of pediculosis and scabies in primary schools of Bushehr; 1999-2000] Persian. Iran South Med J 2001; 4(1): 46-41.
- Golchai J, Zargari O, Gholipour M and Karbasi M. [The prevalence of Scabies in the students of primary schools in Somea-Sara in 2000-01: An observational cross-

جدول ۱: فراوانی بیماری گال براساس شغل

شغل	تعداد موارد مثبت	درصد فراوانی
سرباز	۳۸	۷۴/۵
کارمند	۱	۱/۹۶
خانه دار	۱	۱/۹۶
کارگر	۱	۱/۹۶
آزاد	۳	۵/۹
دانش آموز	۱	۱/۹۶
دانشجو	۱	۱/۹۶
کودک	۵	۹/۸

از نظر جنسیت، شیوع بیماری در آقایان بیشتر از خانمها بوده و از نظر توزیع سنی بخش عمده در گروه سنی ۱۶ تا ۲۵ سال قرار داشتند. از نظر تحصیلات در تمامی سطوح موارد مثبت یافت شده ولی بیشترین موارد در سطح راهنمایی مشاهده گردید (جدول ۲).

جدول ۲: فراوانی بیماری گال براساس میزان تحصیلات

میزان سواد	تعداد موارد مثبت	درصد فراوانی
بیسواد	۵	۹/۸
ابتدایی	۶	۱۱/۸
راهنمایی	۲۳	۴۵/۱
متوسطه	۴	۷/۸
دیپلم	۱۱	۲۱/۶
عالی	۲	۳/۹

بحث

در این مطالعه از مجموع ۲۰۳ مورد مشکوک، ۵۱ نفر مثبت بودند. بیشترین موارد ابتلا در سربازان مشاهده شده که می تواند ناشی از تراکم بالای جمعیت در پادگانها، عدم رعایت بهداشت فردی و استفاده مشترک از وسایل باشد.

- sectional study] Persian. Iran J Dermatol 2003; 7(25): 32-29.
- Daliri S, Shafiei A. Scabies and impetigo in primary school students in Anzali port. World Health J 1994: 57-59.
- Elder BL, Arlian LG, Morgan MS. Sarcoptes scabiei (Acari: Sarcoptidae) mite extract modulates expression of cytokines and adhesion molecules by human dermal microvascular endothelial cells. J Med Entomol 2006; 43(5): 910-5.
- Rapp CM, Morgan MS, Arlian LG Presence of host immunoglobulin in the gut of Sarcoptes scabiei (Acari: Sarcoptidae). J Med Entomol 2006; 43(3): 539-42.
- Gnanaraj P, Venugopal V, Pandurangan CN. Plica polonica in association with Pediculosis capitis and Scabies: A case report. Int J Dermatol 2007, 46(2): 151-152(2).
- Arlian LG, Fall N, Morgan MS. In vivo evidence that Sarcoptes scabiei (Acari: Sarcoptidae) is the source of molecules that modulate splenic gene expression. J Med Entomol 2007; 44(6): 1054-63.

The frequency rate of scabies and its associated demographic factors in Kazeroon

Masoumeh Amin¹ Mohammad R. Fakoorziba,² Mohammad E. Najafi,³ S. Hamid R. Tabatabaee⁴

Background: Scabies is one of the most common causes of pruritic dermatosis all around the world. The disease is caused by *Sarcoptes scabiei*. The aim of this study was to detect the frequency rate of scabies and its associated demographic factors; including age, sex, location, level of education, and occupation in people referring to health and therapeutic centers of Kazeroon, Fars during years 1998 to 2006.

Materials and Method: This is a descriptive-cross sectional study. The age, sex, level of education and location were registered in special forms.

Results: 203 cases suspicious to scabies were examined. Among them, 51 persons were positive. The most frequency rate was also observed in age group 16-25 years, soldiers, in urban areas more than rural regions, in male more than females, and in patients with lower level of education.

Conclusion: Because of high density of population in garrisons, the high prevalence of scabies was reported in soldiers of the region. It is also shown in this study that disease has significant association with the level of education, sex and occupation

Keywords: Scabies, sarcoptes scabiei, Iran

1. MSc of Medical Entomology, School of Health and Nutrition, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran.
2. Associate Professor of Medical Entomology, School of Health and Nutrition, Research Center for Health Sciences, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran.
3. BSc of Environmental Health, Shiraz University of Medical Sciences.
4. MSc of Epidemiology, School of Health and Nutrition, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran.